

Мельничук О. Ф.,

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри публічно-правових дисциплін
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,*

Лебедєва Н. А.,

*кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри англійської філології
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,*

Матієнко В. Л.,

*аспірант кафедри публічно-правових дисциплін
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського*

РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Розвиток європейського освітнього простору зумовлюється посиленням міграційних процесів, зростанням мобільності ринку праці, міжкультурних обмінів, розвитком інформаційного суспільства та іншими причинами. Тому прагнення України до інтеграції в єдиний європейський освітній простір закономірне, адже є запорукою стабільного розвитку держави, підвищення її конкурентоспроможності, визначальним фактором розвитку освіченої нації та становлення активного громадянського суспільства. Модернізація вищої освіти України у напрямі євроінтеграції забезпечує рівність можливостей для здобуття якісної вищої освіти всіма особами, її орієнтацію на всебічний розвиток особистості, автономізацію закладів вищої освіти, швидке реагування на потреби часу та суспільства. Це дасть можливість пришвидшити процес гармонізації національного законодавства у сфері вищої освіти та створити сприятливі правові, педагогічні, культурні, інші умови для забезпечення якості вищої освіти.

Впровадження європейського досвіду забезпечення якості вищої освіти в Україні сприятиме інноваційному розвитку держави, імплементації європейських цінностей в українське суспільство, формуванню відкритого освітнього простору, зокрема мобільності студентів та викладачів. Кращі європейські практики

забезпечення якості вищої освіти дадуть можливість впровадити у вищу освіту України новаторські методики викладання та дослідження, змістовно наповнити освітні програми, осучаснять освітні підходи, сприятимуть впровадженню нових форм організації освітньої діяльності, подоланню корупції в освіті, підвищенню громадської активності учасників освітнього процесу, що загалом вплине на формування освіченої особистості з європейським світоглядом, культурою та цінностями.

Досвід європейських країн свідчить, що забезпечення якості вищої освіти в Україні безпосередньо пов'язане із утвердженням демократичних засад в системі вищої освіти, з розвитком студентського самоврядування, запровадженням у закладах вищої освіти сучасних освітніх технологій, поліпшенням матеріально-технічного та методичного забезпечення, синергією вищої освіти, науки та виробництва, створенням на базі провідних університетів сучасних дослідницьких центрів, солідарної участі держави, бізнесу та громадянського суспільства у розвитку вищої освіти. Ці інститути добре розвинені в європейських країнах та попри низку проблем, здебільшого пов'язаних із негативними традиціями радянської освіти, зокрема її бюрократизмом та консервативністю до впровадження змін, дещо формальним підходом до реформ, ще не повною мірою реалізовані в Україні. Просуванню реформ в останній рік завадили ще й воєнні дії на території України, в результаті яких держава зіткнулася з новими викликами. Однак, з іншого боку, українці продемонстрували неабияку стійкість та організаційні здібності для провадження освітньої діяльності в умовах війни. За таких обставин ще більшої актуальності набуває подальша імплементація європейського досвіду забезпечення якості вищої освіти в освітнє законодавство та практику.

Рівень забезпечення якості вищої освіти в таких європейських країнах, як Австрія, Німеччина, Франція та ін., доступ населення до ринку освітніх послуг, обсяги інвестицій у галузь вищої освіти, розвиток університетської автономії та інші переваги є об'єктивними причинами для вивчення та запозичення досвіду цих країн для України.

У Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки визначено, що одним із завдань забезпечення високої якості вищої освіти є активна міжнародна співпраця у цій сфері, обмін досвідом, зокрема розроблення у партнерстві з провідними вітчизняними і зарубіжними університетами конкурентоздатних освітніх програм і модулів випереджальної підготовки фахівців [1].

З метою інтеграції системи вищої освіти до європейського освітнього простору держава сприяє: 1) впровадженню механізму гарантії якості вищої освіти для створення необхідної взаємодовіри, гармонізації систем оцінювання якості вищої освіти України та Європейського простору вищої освіти; 2) узгодженню Національної рамки кваліфікацій з рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти для забезпечення академічної та професійної мобільності та навчання протягом життя; 3) співпраці з Європейською мережею національних центрів інформації про академічну мобільність та визнання; 4) впровадженню на міжнародному ринку результатів наукових, технічних, технологічних та інших розробок закладів вищої освіти, продажу їхніх патентів та ліцензій; 5) залученню коштів міжнародних фондів, установ, громадських організацій тощо для виконання у закладах вищої освіти наукових, освітніх та інших програм [2].

Сутність та зміст якості вищої освіти в аспекті державної освітньої політики «опосередковуються системно об'єднаним комплексом політико-правових, соціокультурних і філософсько-світоглядних аспектів, функції яких полягають у створенні умов для формування високоосвіченої професійно-конкурентної особистості, що досягається ефективністю державної регуляторної політики у сфері вищої освіти» [3, с. 169].

Отже, європейський досвід забезпечення якості вищої освіти в Україні відіграє вагомий роль та свідчить про необхідність його впровадження на основі розробки комплексних заходів. Тому для ефективності реалізації завдань необхідно розробити в Україні комплексний документ на основі

міждисциплінарного підходу, а саме врахувати кращі європейські правові, педагогічні та управлінські аспекти забезпечення якості вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>
2. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014. № 37-38. Ст.2004.
3. Ногас Н. І. Адміністративно-правові засади забезпечення якості вищої освіти: дис.... на здобуття ступ. докт. філософії. Спец. 081 «Право». Тернопіль: Західноукраїнський національний університет. 2022. 203 с.

Морозовська О. А.,
керівник апарату Святошинського районного суду міста Києва,
аспірантка кафедри кримінального права та процесу
Київського університету права НАН України

ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ В УКРАЇНІ

14 червня 1994 року була підписана Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами (далі – Угода про партнерство), відповідно до якої Україна взяла на себе зобов’язання вжити заходи щодо поступового приведення національного законодавства у відповідність до законодавства ЄС у визначених сферах. До таких сфер належав, зокрема, захист прав споживачів (ст. 51) [1].

28 червня 1996 року була прийнята Конституції України, яка гарантувала, що держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів (ч. 4 ст. 42) [2].